

BUREAU CRIMINALITEITS
PREVENTIE

SUPPORTERS MIDDEN-NOORD

F.C. DEN HAAG

Een doelgroeponderzoek
onder side-supporters

Bureau Criminaliteitspreventie
N.C. Hilhorst, M. Horde en
A.G. van Dijk.

Universiteit van Amsterdam,
Stichting het Persinstituut
J. Meijs en H. van der Brug.
Amsterdam, januari 1990

INHOUD

	Pagina
1 INLEIDING	1
1.1 Aanleiding en doelstelling	1
1.2 Onderzoeksopzet	1
1.3 De organisatie	2
1.4 De interview-sessies	3
1.5 De steekproef	3
1.6 Leeswijzer	4
2 ACHTERGRONDGEGEVENS	5
2.1 Inleiding	5
2.2 Leeftijd	5
2.3 Woonplaats en gezinssituatie	5
2.4 Maatschappelijke positie	6
3 VRIJETIJDSEBESTEDING	10
3.1 Inleiding	10
3.2 Algemeen	10
3.3 Sport	11
3.4 Buurthuizen/jongerencentra	12
3.5 Koffieshop	13
3.6 Stamcafé	13
3.7 Vrienden	13
3.8 Gebruik alcohol/drugs	14
4 WEDSTRIJDBEZOEK	16
4.1 Inleiding	16
4.2 Frequentie voetbalbezoek	16
4.3 Side	16
4.4 Reizen bij uitwedstrijden	18
4.5 Ontmoeten vrienden voor de wedstrijd	18
5 VOETBALVANDALISME EN OVERIGE VORMEN VAN DELINQUENT GEDRAG	19
5.1 Inleiding	19
5.2 Delinquent gedrag	19
5.3 Houding ten aanzien van rellen	20
5.4 Opgepakt	20
5.5 Attitude voetbalvandalisme	21
6 SUPPORTERSPROJECT	23
6.1 Inleiding	23
6.2 Bekendheid supporterscoördinator	23
6.3 Mogelijke taken/activiteiten supporters-coördinatoren	24
6.4 Optreden spoorwegpolitie	24
6.5 Coaching door oudere supporters	25
6.6 Het supportershome	26
6.7 Gewenste activiteiten	27
6.8 Deelname jeugdwelzijnsprojecten	27
7 SAMENVATTING EN CONCLUSIES	28

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding en doelstelling

Begin 1988 zijn in zes gemeenten, te weten Den Haag (FC Den Haag), Eindhoven (PSV), Amsterdam (Ajax), Rotterdam (Feijenoord), Zwolle (PEC Zwolle) en Utrecht (FC Utrecht), lokale experimenten "Voetbalvandalisme en Jeugdwelzijn" gestart.

De hoofddoelstelling van het project in Den Haag luidt: "Vermindering van het voetbalvandalisme, gepleegd door side-supporters van FC Den Haag, op de dagen dat FC Den Haag haar uit- en thuiswedstrijden speelt" (Project Voetbalvandalisme Jeugdwelzijn, pag. 2).

In het actieplan "Project voetbalvandalisme Jeugdwelzijn" wordt de noodzaak gesignaleerd van het uitvoeren van een ondersteunend onderzoek, met het doel om meer inzicht te krijgen in de aard en omvang van problemen, wensen en behoeften van de specifieke doelgroep jeugdige problematische FC Den Haag supporters.

Naar aanleiding hiervan is een doelgroeponderzoek gehouden in het kader van het experiment Voetbalvandalisme en Jeugdwelzijn te Den Haag.

De doelen van dit doelgroeponderzoek kunnen als volgt worden omschreven:

- Het verkrijgen van inzicht in de samenstelling van de doelgroep;
- Het verkrijgen van (nader) inzicht in de mogelijkheden om het voetbalvandalisme dat door de doelgroep wordt gepleegd te verminderen.

1.2 Onderzoeksopzet

In alle zes locaties is in het kader van de effectmeting door de Universiteit van Amsterdam een voormeting gehouden. Het doelgroeponderzoek houdt een verbreding in van deze voormeting*: extra respondenten en extra vragen.

Om de in 1.1 beschreven doelstellingen te realiseren is de volgende onderzoeksopzet gevolgd:

- Bij 70 sidesupporters (35 meer dan in het kader van de voormeting geënquêteerde zouden worden) is een geprecodeerde vragenlijst afgenomen. Dit onderzoeksdeel, waarin kwantitatieve gegevens over de doelgroep verzameld zijn heeft vooral betrekking op de eerste doelstelling.

De vragenlijst bestaat uit de volgende onderdelen: achtergrondvariabelen (leeftijd, woonwijk, thuissituatie, maatschappelijke positie), vrijetijdsbesteding, contacten met jeugdwelzijnsinstellingen, voetbalbezoek en betrokkenheid bij (voetbal)vandalisme.

*= Onder andere uit efficiency overwegingen wordt het het meest wenselijk geacht om dit doelgroeponderzoek te koppelen aan de voormeting die in het kader van de effectevaluatie door de Universiteit van Amsterdam gehouden wordt.

- Aan het diepte-interview, dat in het kader van de voormeting gehouden wordt met 35 sidesupporters, is een aantal vragen toegevoegd, dat vooral betrekking heeft op het tweede doel van dit onderzoek, namelijk behoeften van sidesupporters. Zo zijn er bijvoorbeeld vragen gesteld over gewenste - onder andere door de supporterscoördinator - te initiëren en mede te organiseren activiteiten.
- In dit deel zijn vooral kwalitatieve gegevens verkregen.

Het veldwerk en het verwerken van de enquêtegegevens is uitgevoerd door de Universiteit van Amsterdam; op basis daarvan heeft Bureau Criminaliteitspreventie deze rapportage verzorgd.

1.3 De organisatie

Bij de start van de uitvoering van het veldwerk leek het er op dat de organisatie niet al te veel moeilijkheden zou opleveren. Een aantal betrokkenen had medewerking toegezegd. Dit gold met name voor de supporterscoördinator. Hij zou, met hulp van enkele bestuursleden van de supportersvereniging Midden-Noord, de respondenten voor het onderzoek werven. Deze werkwijze werd gekozen omdat de supporterscoördinator reeds bekend was bij de doelgroep en het inschakelen van de bestuursleden tot een sneller resultaat zou leiden.

Aan de supporterscoördinator werden de criteria voor de selectie doorgegeven. Het veldwerk in Den Haag verliep echter niet zonder problemen, hetgeen inherent is aan het onderzoeken van een problematische doelgroep.

In de periode december 1988 en januari 1989 kon de uitvoering tot vijf maal toe geen doorgang vinden. Twee maal werd de onmogelijkheid van de uitvoering één dag voor het geplande bezoek aan Den Haag duidelijk, een keer zelfs op de ochtend van de onderzoeksdag zelf. De redenen daarvoor waren verschillend van aard:

- De moeilijkheden rond de bouw van het supporters-home. Door het uitstel bij de bouw van het supporters-home nam de betrokkenheid van de bestuursleden van de supportersvereniging bij het Haagse Experiment af. De bereidheid tot medewerking aan het onderzoek was daardoor ook gering.
- Ruimte-problemen. Twee keer bleek de toegezegde ruimte niet beschikbaar.
- Het bom-incident van 11 december 1988 bij een thuiswedstrijd van FC Den Haag. Supporters bleken vlak na het incident wantrouwend te staan tegenover het onderzoek.

De moeilijkheden bij de organisatie had twee belangrijke gevolgen. Enerzijds het late tijdstip van de uitvoering, anderzijds een verschuiving in de samenstelling van de steekproef (zie 1.5).

1.4 De interview-sessies

Uiteindelijk waren twee interview-sessies nodig om 70 vragenlijsten en 35 gesprekken te realiseren.

De eerste sessie werd gehouden op dinsdag 20 december 1988. Het onderzoeksteam bestond uit negen personen. Een deel van de respondenten vulde eerst de lijst in om daarna het gesprek te voeren. Voor anderen was de volgorde omgekeerd. De gesprekken zijn individueel gevoerd. De lijsten werden ingevuld in aanwezigheid van een onderzoeker. Deze kon vragen beantwoorden over de lijsten en toezicht houden. Tevens controleerde hij of de lijsten volledig en correct waren ingevuld. Bovendien hield hij zich bezig met het betalen van de respondenten. Dezelfde procedure is gevolgd tijdens de tweede sessie. Die vond plaats op 2 februari 1989. Het onderzoeksteam bestond toen uit acht personen.

De eerste sessie verliep aanvankelijk hectisch. Er kwamen aan het begin van de avond meer supporters dan verwacht. De komst van twee bestuursleden van de supportersvereniging maakte de sfeer meer ontspannen. De sfeer tijdens de tweede interviewronde in februari was vanaf het begin ontspannen. Het verschil tussen beide sessies bleek ook bij controle van de vragenlijsten. Tijdens de eerste ronde moesten meer jongens teruggestuurd worden om vergeten of overgeslagen vragen alsnog te beantwoorden. Het betrof vooral de jongste respondenten. In het algemeen geldt echter dat slechts weinigen teruggestuurd hoefden te worden.

De vragenlijsten zijn uiteindelijk goed ingevuld zodat we beschikken over zinvolle informatie over de doelgroep.

1.5 De steekproef

De groep die participeerde in het onderzoek is geselecteerd op een aantal kenmerken:

- leeftijd;
- duur supporterschap;
- mate van problematisch gedrag als voetbalsupporter;
- woonplaats, woonwijk.

De reden voor een selectie op deze kenmerken is in de eerste plaats gelegen in het feit dat het trekken van een "representatieve" steekproef niet mogelijk is. Voor een verantwoorde representatieve steekproef is het noodzakelijk dat de populatie (de gehele doelgroep van het onderzoek) qua omvang (kwantitatief) en qua samenstelling (kwalitatief) nauwkeurig bekend is. Dat is bij groepen voetbalsupporters, althans de delen van supportersgroepen die zich siders noemen, niet het geval. Het is methodisch dan het meest verantwoord om respondenten te selecteren op basis van kenmerken die voor het onderzoek van belang zijn. Daardoor is het mogelijk om ook met niet-representatieve gegevens te komen tot verantwoorde conclusies met name in termen van samenhangen tussen variabelen. Voor de uitvoering van het veldwerk is aan de Lokale Begeleidingscommissie een steekproefsamenstelling gepresenteerd. Daar is om een tweetal redenen van afgeweken.

In de eerste plaats zijn er minder jongere supporters geïnterviewd dan gepland. Bij onderzoek bij andere clubs bleek dat de jongsten weinig tot niets te melden hadden. Een tweede reden is gelegen in de tegenslag bij de organisatie van het veldwerk. Nogal wat supporters moest, nadat zij hadden toegezegd te participeren, een aantal keren worden medegedeeld dat het onderzoek was uitgesteld. Het gevolg was dat een relatief groot aantal supporters dat voldeed aan de steekproef-kenmerken niet meer wenste te participeren. Met name op het kenmerk woonplaats is de verschuiving in de steekproef aanzienlijk.

Tot slot, voor het onderzoek zijn geen meisjes benaderd. Reden daarvoor is dat slechts een gering aantal meisjes deel uit maakt van de supportersgroep van Midden-Noord. Die zijn bovendien weinig richtinggevend voor interactieprocessen binnen de Side. Zowel om verwerkingstechnische als om inhoudelijke redenen leek het dus weinig zinvol meisjes in de steekproef op te nemen.

1.6 Leeswijzer

In de hoofdstukken 2 tot en met 5 worden de belangrijkste resultaten uit de vragenlijst (70 respondenten), waar mogelijk aangevuld met informatie uit de diepte-interviews (35 respondenten) weergegeven.

Hoofdstuk 6 is uitsluitend gebaseerd op de informatie die verkregen is uit de diepte-interviews.

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op enkele achtergrondgegevens van de respondenten; onder andere leeftijd, gezinssituatie en maatschappelijke positie (of jongeren werken, schoolgaand of werkloos zijn).

Hoofdstuk 3 beschrijft enkele aspecten van de vrijetijdsbesteding van de geënquêteerde jongens, bijvoorbeeld of ze actief sporten, of ze regelmatig naar bepaalde koffieshops, cafe's en/of buurt- en jongerencentra gaan. Ook wordt ingegaan op het alcohol/drugsgebruik door de respondenten. In hoofdstuk 4 wordt de frequentie van het wedstrijdbezoek beschreven, hoe de respondenten naar uitwedstrijden reizen, tot welke type sider ze zichzelf vinden behoren, waar ze hun vrienden ontmoeten etc.

In hoofdstuk 5 wordt beschreven hoeveel van de respondenten zich schuldig maken aan delinquent gedrag rond en buiten het voetbal en hun houding ten opzichte van rellen bij F.C. Den Haag.

In hoofdstuk 6 wordt ingegaan op het supportersproject in Den Haag, onder andere is gevraagd of de respondenten de supporterscoördinatoren kennen en wat hun taken zouden kunnen zijn. Ook is de mening van geïnterviewden beschreven omtrent het optreden van de spoorwepolitie en coaching door oudere supporters.

Hoofdstuk 7 bevat een samenvatting van de onderzoeksresultaten en geeft een aantal conclusies weer.

2 ACHTERGRONDGEGEVENS

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de achtergronden van de geënquêteerde jongeren. Beschreven wordt de leeftijd, de woonplaats, de gezinssituatie, de afgeronde schoolopleiding van de geïnterviewde jongeren en of de respondenten op dit moment schoolgaand, werkend of werkloos zijn.

2.2 Leeftijd

In het kader van het doelgroeponderzoek zijn in totaal 70 jongens geënquêteerd. Tabel 1 geeft een beeld van de verdeling naar leeftijd.

Tabel 1: leeftijd

Leeftijd	abs	%
14-16	9	13%
17-19	24	34%
20-22	14	20%
23-26	8	11%
27-29	9	13%
30 en ouder	<u>6</u>	<u>9%</u>
totaal	70	100%

Ruim de helft van de geënquêteerde jongeren is tussen de 17 en 22 jaar oud. Een op de drie is 23 jaar of ouder.

2.3 Woonplaats en gezinssituatie

Verreweg de meeste respondenten (88%) zijn in Den Haag woonachtig. De overige jongeren wonen in de omgeving van Den Haag (10%). De Haagse geënquêteerde jongeren komen vooral uit het Laakkwartier, de Schilderswijk, Spoorwijk en Transvaal.

Tabel 2: woonsituatie

Woonsituatie	abs	%
wonend bij ouders	44	63%
pleeggezin	1	1%
alleenstaand	11	16%
gehuwd	4	6%
samenwonend	8	11%
anders	<u>2</u>	<u>3%</u>
totaal	70	100%

De grootste groep woont nog thuis bij zijn ouders. Ruim een op de drie heeft echter het ouderlijk huis verlaten. Als belangrijkste redenen om het ouderlijk huis te verlaten worden genoemd: trouwen, dan wel samenwonen (37%) en "wilde het huis uit" (20%). Drie respondenten gaven aan dat zij uit huis waren gegaan op uitdrukkelijk verzoek van hun ouders. Negen jongens merken op (bijna) nooit meer bij hun ouders thuis te komen.

2.4 Maatschappelijke positie

Tabel 3 geeft een beeld van de maatschappelijke positie van de ondervraagde jongeren.

Tabel 3: maatschappelijke positie

	abs	%
schoolgaand	20	29%
werkend	26	37%
werkloos	<u>24</u>	<u>34%</u>
totaal	70	100%

De drie onderscheiden groepen ontlopen elkaar niet erg qua grootte. De grootste groep bestaat uit werkende jongeren. Opvallend is het hoge percentage werkloze respondenten: een op de drie respondenten is werkloos. Dit komt erop neer, dat 48% van de jongens, die beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt (werkenden en werklozen) werkloos is. Ter vergelijking: landelijk gezien is 22% van de beroepsbevolking tussen 15 en 24 jaar werkloos*.

*= Statistisch Zakboek 1988 - CBS-publikatie.

Opleiding

Tabel 4 geeft de verdeling weer naar hoogste opleiding, die de jongeren voltooid hebben.

Tabel 4: hoogst afgeronde schoolopleiding

Opleiding	abs	%
lagere school	28	45%
LBO	25	40%
MAVO, MBO	8	13%
HAVO, atheneum, gymnasium	<u>1</u>	<u>2%</u>
totaal	62	100%

Van de respondenten heeft 85% een lagere beroepsopleiding dan wel alleen de lagere school afgerond. Iets meer dan de helft van de respondenten (51%) heeft een opleiding afgebroken. Van de 28 respondenten die alleen de lagere school hebben afgerond zijn er 15 werkloos (54%).

Tevens is gevraagd of de respondenten het over het algemeen naar hun zin op school hebben c.q. hadden.

Tabel 5: naar zin op school

	abs	%
ja	20	29%
wisselend	24	34%
nee	<u>26</u>	<u>37%</u>
	70	100%

De groep die het naar hun zin heeft (gehad) op school vormt een kleine minderheid: minder dan eenderde. Driekwart van de jongeren heeft wel eens problemen op school gehad, met name in de conflictsfeer met leraren en medeleerlingen. Voor een kwart van deze jongeren spelen ook leerproblemen een rol. Het hebben van problemen op school heeft in de meerderheid van de gevallen (62%) ertoe geleid dat men zelf, dan wel op verzoek van de schooldirectie van school is afgegaan.

Er bestaat geen samenhang tussen de huidige maatschappelijke positie van de respondenten en de mate, waarin ze het op school naar de zin hebben (gehad).

Werkende jongeren

De werkende jongeren, die aan de enquête hebben meegedaan, zijn werkzaam in een groot aantal verschillende beroepen, waarvoor meestal een LBO-opleiding vereist is. Genoemd zijn in dit verband onder andere: bouwvakker, magazijnbediende, portier, automonteur, barkeeper, administratief medewerker en chauffeur. Er is vervolgens nagegaan hoelang de respondenten al werken.

Tabel 6: werkduur

	abs	%
minder dan 6 maanden	7	25%
6 maanden- 1 jaar	6	21%
1 jaar-2 jaar	3	11%
langer dan 2 jaar	<u>12</u>	<u>43%</u>
	28	100%

Ruim 40% van de werkende respondenten werkt langer dan 2 jaar. Vervolgens is aan de jongeren gevraagd of ze het op hun werk naar hun zin hebben.

Tabel 7: naar zin op werk

	abs	%
ja	20	63%
wisselend	12	37%
nee	—	—
totaal	32	100%

Een meerderheid van de jongeren is tevreden met het werk dat ze doen. Opmerkelijk is dat geen van de werkzame respondenten aangeeft het niet naar zijn zin te hebben op zijn werk.

Werkloosheid

Van de 24 werkloze jongeren zijn 19 jongeren langer dan één jaar werkloos. Van de werkloze jongeren heeft een op de vier nog geen enkele werkervaring.

Aan alle jongeren is gevraagd ook of ze het erg zouden vinden om lange tijd werkloos te zijn. Iets meer dan de helft (51%) antwoordde bevestigend. Als reden hiervoor werd in ongeveer gelijke mate aangegeven: geldgebrek en het belangrijk vinden om te werken. Ruim een op de drie (36%) vindt het echter niet erg om werkloos te zijn. Als belangrijkste reden wordt aangegeven dat men er wel wat bij zal klussen. Slechts een enkele respondent (6%) geeft als reden niet graag te willen werken. Dertien procent liet zich er niet over uit. Er is geen samenhang gevonden tussen de huidige maatschappelijke positie van de jongeren en het erg vinden om lange tijd werkloos te zijn.

3 VRIJETIJDSEBESTEDING

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt een beeld geschetst van de wijze waarop de geënquêteerde jongeren hun vrije tijd invullen. Beschreven wordt waar ze hun vrije tijd doorbrengen, op welke wijze ze dat doen, hoe gemakkelijk men contacten legt, en in welke mate alcohol en/of drugs in het spel is.

Het bezoek van voetbalwedstrijden als vrijetijdsbesteding wordt in hoofdstuk vier behandeld.

3.2 Algemeen

Aan de geënquêteerde jongeren is gevraagd waar ze hun vrije tijd meestal doorbrengen.

Tabel 8: plaats vrije tijdsbesteding

	abs.	%
meestal thuis	12	17%
ongeveer even vaak thuis		
als buitenshuis	17	24%
meestal buitenshuis	<u>41</u>	<u>59%</u>
totaal	70	100%

Uit de tabel blijkt dat een meerderheid van de respondenten vaak hun vrije tijd buitenshuis doorbrengt. Slechts een relatief klein deel van de respondenten brengt zijn vrije tijd overwegend thuis door.

Tabel 9 geeft aan op welke wijze men zijn vrije tijd doorbrengt.

Tabel 9: activiteiten algemeen

Activiteiten	paar keer per week	1 keer per week	1 keer per maand	nauwelijks/ nooit	totaal n=
televisie kijken	63 (90%)	1 (1%)	2 (3%)	4 (6%)	70 (100%)
platen draaien	54 (77%)	2 (3%)	3 (4%)	11 (16%)	70 (100%)
buurt- of jongerencentrum	41 (60%)	3 (4%)	5 (8%)	19 (28%)	68 (100%)
kaarten	34 (49%)	7 (10%)	10 (15%)	18 (26%)	69 (100%)
straat slenteren	28 (40%)	8 (11%)	6 (9%)	28 (40%)	70 (100%)
disco	15 (21%)	21 (30%)	20 (29%)	14 (20%)	70 (100%)
boeken lezen	9 (13%)	7 (10%)	8 (11%)	46 (66%)	70 (100%)
tijdschrift lezen	-	38 (54%)	20 (29%)	12 (17%)	70 (100%)
bioscoop	4 (6%)	5 (7%)	36 (51%)	25 (36%)	70 (100%)

Frequente bezigheden zijn televisie kijken en het draaien van platen. Ook het bezoeken van het buurt- of jongerencentrum scoort relatief hoog. Vier op de tien respondenten slentert regelmatig op straat.

3.3 Sport

In tabel 10 wordt aangegeven in welke mate de respondenten zich met sport bezighouden.

Tabel 10: activiteiten sport (n= 70)

Activiteiten	paar keer per week	1 keer per week	1 keer per maand	nauwelijks/ nooit
zelf sporten	36 (52%)	10 (14%)	5 (7%)	19 (27%)
sportprogramma's op t.v. kijken	65 (93%)	3 (4%)	2 (3%)	- (-)

Ruim een op de vier respondenten sport nauwelijks of nooit.
Van degenen die actief sporten doet een duidelijke meerderheid
dit meerdere malen per week.

Tabel 11: sport in clubverband

Sport	in club- verband	buiten club- verband	totaal
voetbal	23 (63%)	14 (37%)	38 (100%)
vechtsport	3 (33%)	6 (67%)	9 (100%)
andere sport	6 (38%)	10 (62%)	16 (100%)

Ruim de helft van de respondenten voetbalt, waarvan de meeste
in clubverband. Een relatief kleine groep beoefent een
vechtsport, hetgeen merendeels buiten clubverband geschiedt.
De passieve belangstelling voor sport is zonder meer groot: 93%
kijkt meerdere malen per week naar sportprogramma's op de
televisie, 71% van de respondenten leest regelmatig
voetbalbladen en/of tijdschriften over sport in het algemeen.

3.4 Buurthuizen/jongerencentra

Om een beeld te krijgen waar de jongeren door de week en in het
weekend hun vrije tijd doorbrengen is gevraagd of en naar welke
buurthuizen/jongerencentra, koffieshops (zie 3.5) en/of café's
(zie 3.6) de geënquêteerde jongeren gaan.

Uit tabel 9 bleek reeds dat ruim 70% wel eens naar een
buurthuis of jongerencentrum gaat. In totaal gaat het om acht
verschillende buurthuizen, waarvan "Mussen" (4x), "HooH" (11x)
en "Laakkwartier" (6x) de enige buurthuizen zijn, die door meer
dan één respondent genoemd worden.

Uit tabel 12 valt af te lezen wat de jongeren in de buurthuizen
c.q. jongerencentra zoal doen.

Tabel 12: activiteiten-jongerencentra

Activiteiten	vaak	zelden	nooit	totaal
biljarten	25 (46%)	14 (26%)	15 (28%)	54 (100%)
praten	42 (78%)	5 (9%)	7 (13%)	54 (100%)
drinken	29 (57%)	14 (27%)	8 (16%)	51 (100%)
dansen	5 (10%)	14 (27%)	32 (63%)	51 (100%)

Praten en drinken blijken de voornaamste bezigheden te zijn, gevolgd door blowen en biljarten. Slechts een klein deel van de respondenten betreedt regelmatig de dansvloer.

De meeste van de respondenten zeggen de buurtwerkers persoonlijk (20%), dan wel van naam (43%) te kennen. Slechts een enkeling hoest evenwel daadwerkelijk een naam van een buurtwerker op. Voor ruim een op de drie jongeren is de buurtwerker geheel onbekend.

Een kleine meerderheid (54%) is van mening dat er onvoldoende mogelijkheden in de buurt of stad zijn om zich te vermaken. Op de vraag wat er dan ontbreekt antwoorden vijf respondenten bescheiden met "alles". Voorts worden genoemd: voetbal, gezelligheid, biljarten, gelegenheidruimtes die laat open blijven, clubhuis, theehuizen en activiteiten.

3.5 Koffieshop

Ruim tweederde van de respondenten (69%) komt regelmatig in koffieshops. Genoemde koffieshops zijn: "Las Vegas" (3x), "Sky" (2x), "First Price", "Schuytje", "Nixon", "Picasso", "Bolivia", "Sweetsmoke" en "Kuiper" (1x).

Iets minder dan de helft van de respondenten (21x) die in koffieshops komen, komt er dagelijks. 10 Respondenten bezoeken de koffieshops 2 tot 3 keer per week, 12 respondenten in het weekend en 3 respondenten op de koopavond.

Er blijkt een duidelijk verband te zijn tussen het bezoeken van een koffieshop en het gebruiken van marihuana/hasj.

3.6 Stamcafé

Bijna de helft van de respondenten (43%) frequenteert een bepaald stamcafé. De volgende worden genoemd: "Eldorado" (2x), "Golden Gate", "Exception", "Het Balkie", "Stella", "Lady's" en "Café Sport". Twee respondenten gaan dagelijks naar hun stamcafé. Twaalf respondenten zoeken in het weekend hun stamcafé op. Eveneens 12 geënquêteerde jongeren gaan 2 tot 3 keer per week.

Jongeren die regelmatig een stamcafé bezoeken blijken vaker alcohol te nuttigen aan degene, die geen stamcafé hebben.

3.7 Vrienden

De meeste jongeren (86%) zeggen gemakkelijk vrienden te maken. Vijf respondenten zouden daarin wat makkelijker willen zijn.

Een even grote groep interesseert het sluiten van vriendschappen niet zoveel. Het vriendschap sluiten met meisjes wordt niet moeilijker of makkelijker gevonden dan met jongens.

Bij de meeste (73%) gaat het meestal om langdurige vriendschappen. Een groot deel van de respondenten, namelijk 43 (63%) heeft een vriendin, de meeste al langer dan één jaar.

Slechts een minderheid van de respondenten (14%) geeft te kennen dat de jongens waar men door de week mee optrekt niet dezelfde zijn als degenen waarmee men naar voetballen gaat; 43% gaat bij het voetballen met dezelfde jongens om als door de week en bij een zelfde percentage zijn het ten dele dezelfde jongens.

Tabel 13: ontmoeten voetbalvrienden (n= 70)

Ontmoeten voetbalvrienden	abs	%
bij hen of bij mij thuis	25	36%
op straat	20	29%
in cafetaria's/café	7	10%
buurthuis/jongerencentra	17	24%
winkelcentrum	8	11%

Uit de tabel blijkt dat de meest geliefde ontmoetingsplaatsen thuis, op straat, buurthuizen en koffieshops zijn. Het is niet duidelijk of er bepaalde buurthuizen en koffieshops zijn, waar grotere groepen jongens elkaar ontmoeten.

3.8 Gebruik alcohol/drugs

In de volgende tabel wordt het gebruik van alcohol en marihuana/hasj weergegeven.

Tabel 14: gebruik alcohol + marihuana/hasj

frequentie	alcohol	marihuana/hasj	cocaïne
iedere dag	14 (20%)	27 (38%)	2 (3%)
enkele keren per week	18 (26%)	9 (13%)	4 (6%)
1-2 keer per week	13 (19%)	2 (3%)	2 (3%)
meer 1 keer per maand	6 (9%)	2 (3%)	3 (4%)
minder 1 keer per maand	8 (12%)	4 (6%)	8 (12%)
nooit	10 (14%)	26 (37%)	50 (72%)
totaal	69 (100%)	70 (100%)	69 (100%)

Uit de tabel blijkt dat het merendeel van de jongeren regelmatig alcohol nuttigt. Ook het gebruik van marihuana/hasj scoort hoog: ruim één op de drie gebruikt het dagelijks. Een deel van de respondenten gebruikt ook cocaïne, waarvan acht wekelijks of meer.

Ook is gevraagd naar het gebruik van alcohol onderweg naar een voetbalwedstrijd: 15% drinkt dan vrij vaak, 44% wel eens en 41% gebruikt dan nooit alcohol.

Een duidelijke meerderheid van de respondenten (63%) blowl wel eens of vrij vaak tijdens het kijken of onderweg naar een wedstrijd. Dit betekent dat alle jongeren die blowen dat ook wel eens dan wel regelmatig doen bij/rond het voetballen.

Slechts twee respondenten zeggen heroïne te gebruiken. Hoewel er in de enquête geen duidelijke samenhang valt te bespeuren tussen leeftijd en alcohol/drugsgebruik, blijkt uit de diepte-interviews dat het gebruiken van marihuana/hasj bij de jongere supporters populairder is dan het drinken van alcohol. Een van de jongeren merkt op: "Bij ons word je meestal al stoned van de geur", terwijl een ander aangeeft, dat "het vooral de ouderen zijn die veel bier drinken".

4 Wedstrijdbezoek

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt een beeld geschetst van het voetbalbezoek in termen van hoe vaak, in hoeverre men zich een "echte sider" voelt en tot welke "type" men zichzelf rekent. Voorts wordt ingegaan op de wijze waarop jongeren naar uitwedstrijden reizen en waar ze hun vrienden ontmoeten.

4.2 Frequentie voetbalbezoek

De meeste geënquêteerde jongeren (93%) gaan regelmatig naar (meestal betaald) voetbal kijken.

Tabel 15: frequentie wedstrijdbezoek

frequentie	abs	%
iedere week	56	81%
alleen thuiswedstrijden	6	9%
alleen uitwedstrijden	1	1%
1 keer per maand	2	3%
minder dan 1 keer per maand	2	3%
nooit	2	3%
totaal	69	100%

Een duidelijke meerderheid (81%) gaat iedere week naar betaald voetbal toe. Iets meer dan de helft van de respondenten (52%) geeft aan vaker te gaan kijken als er een goede kans op relletjes is.

Driekwart van de geënquêteerde jongeren bezoekt al langer dan vier jaar de betaalde voetbalwedstrijden. Bij betaald voetbal bezoekt men vrijwel uitsluitend de eigen club (97%).

4.3 Side

Verreweg de meeste respondenten (91%) staan bij thuiswedstrijden in het side-vak. Driekwart van de geïnterviewde jongeren komt al langer dan 3 jaar in dat vak. Een even grote groep (77%) rekent zichzelf tot de supportersgroep Midden-Noord. Van deze groep rekent 84% zichzelf al langer dan 3 jaar tot die side.

In tabel 16 wordt een verdere onderverdeling gegeven.

Tabel 16: "typen" siders

"typen" siders	abs.	%
meelopers	4	6%
jonkies	1	1%
veteranen	8	12%
harde kerkers	40	61%
anders	<u>13</u>	<u>20%</u>
totaal	66	100%

Een meerderheid (61%) rekent zichzelf tot de harde kern. Een op de vijf jongens kan zich niet in deze onderverdeling vinden en noemt zich onder meer: supporter, voetbalkijker of liefhebber. Teneinde een duidelijker beeld te krijgen van de verschillende "typen" siders is deze variabele "gecrosst" met een aantal andere variabelen. Hieruit blijkt dat:

- 26 van de 40 "harde kerkers" (65%), behoort tot de leeftijdsgroep 17-21 jaar.
- Er geen samenhang bestaat tussen "typen" siders en opleidingsniveau.
- Opvallend is dat er relatief minder werklozen tot de "harde kerkers" behoren (43%), dan schoolgaande (61%) en werkende (70%) jongeren.
- Over het geheel genomen heeft 63% van de jongens een vriendin. Van de groep "harde kerkers" heeft 76% een vriendin, waarvan meer dan de helft al langer dan een jaar.
- Er geen samenhang bestaat tussen "typen" siders en actieve sportbeoefening (zowel wat betreft soort sport als frequentie).
- "harde kerkers" vaker blowen bij wedstrijden dan de andere siders.
- "harde kerkers" vaker vechten met supporters van de tegenpartij en ook vaker door de politie worden opgepakt dan de andere siders. Bovendien zijn ze vaker betrokken bij vechtpartijen buiten het voetbal om en bij relatief lichte delicten, als het jatten van een fiets.

4.4 Reizen bij uitwedstrijden

In de volgende tabel wordt aangegeven hoe de respondenten naar uitwedstrijden reizen.

Tabel 17: reizen bij uitwedstrijden

	nooit	soms	vaak	totaal N=
alleen, met eigen vervoer	23 (40%)	28 (48%)	7 (12%)	56 (100%)
alleen, met de supporterstrein	16 (25%)	15 (24%)	32 (51%)	63 (100%)
alleen, met de supportersbus	34 (62%)	17 (31%)	4 (7%)	55 (100%)
met vrienden, met eigen vervoer	12 (20%)	32 (53%)	16 (27%)	60 (100%)
met vrienden, met de supporterstrein	16 (26%)	12 (19%)	34 (55%)	62 (100%)
met vrienden, met de supportersbus	30 (53%)	22 (39%)	5 (8%)	57 (100%)

Uit tabel 17 blijkt dat het reizen met de supporterstrein alleen dan wel met vrienden de meest populaire vervoerswijze is: iets meer dan de helft van de respondenten zegt vaak op deze manier te reizen. Ruim een op de vier respondenten gaat vaak met eigen vervoer in gezelschap van vrienden.

4.5 Ontmoeten vrienden voor de wedstrijd

Zowel bij uit- als bij thuiswedstrijden ontmoeten de meeste jongens eerst hun vrienden, alvorens naar een wedstrijd te gaan (resp. 82% en 72%). De meerderheid van de respondenten ontmoet zowel bij uit - als thuiswedstrijden hun vrienden op een vaste ontmoetingsplaats (resp. 55% en 61%).

5 VOETBALVANDALISME EN OVERIGE VORMEN VAN DELINQUENT GEDRAG

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt beschreven in hoeverre de geënquêteerde jongeren zich rond of buiten het voetbal schuldig maken aan vandalistisch gedrag en andere vormen van delinquentie, zoals vechten en stelen. Tevens wordt ingegaan op de houding van jongeren rond rellen.

5.2 Delinquent gedrag

In de volgende tabel is weergegeven in hoeverre de geënquêteerde jongeren zich buiten het voetbal om schuldig hebben gemaakt aan delinquent gedrag.

Tabel 18: mate van delinquent gedrag

	Nooit	Enkele keer	Meerdere keren	Totaal/
vechten	10 (14%)	31 (45%)	28 (41%)	69 (100%)
steken met mes	49 (71%)	13 (19%)	7 (10%)	69 (100%)
jatten van fiets	10 (14%)	25 (37%)	33 (49%)	68 (100%)
iets vernielen	9 (13%)	44 (64%)	16 (23%)	69 (100%)
brandje stichten	15 (22%)	34 (50%)	19 (28%)	68 (100%)

Uit de tabel blijkt dat de meeste van de jongeren (rond de 90%) zich wel eens schuldig hebben gemaakt aan relatief lichte vormen van delinquent gedrag, zoals het plegen van vernielingen, het stelen van een fiets of het meedoen aan een vechtpartij. De laatste twee vormen scoren relatief hoog wat betreft de frequentie waarin het gebeurt. Een zwaardere vorm van delinquent gedrag zoals het steken met een mes blijkt onder de respondenten veel minder vaak voor te komen.

Van de respondenten neemt 17% wel eens een wapen mee naar het voetbal, 10% doet dat vrij vaak. Ook heeft 23% van de geënquêteerde jongeren wel eens een wapen gebruikt in verband met het voetballen. Het meest genoemde wapen dat bij vechtpartijen gebruikt wordt is een mes (6x).

5.3 Houding ten aanzien van rellen

De geïnterviewde jongeren kregen ook de vraag voorgelegd wat ze vinden van rellen bij wedstrijden.

Tabel 19: houding ten aanzien van rellen

	abs.	%
leuk/spannend	25	36%
vervelend	6	9%
soms leuk/soms		
vervelend	24	35%
geen mening	13	19%
anders	<u>1</u>	<u>1%</u>
totaal	69	100%

Ruim eenderde van de jongeren vindt de relletjes rond voetbalwedstrijden leuk en spannend. Een even grote groep vindt het wisselend leuk of vervelend. Iets minder dan 10% vindt rellen vervelend. Opmerkelijk is dat een op de vijf geen mening heeft ten aanzien van rellen. Iets meer dan de helft van de jongeren (52%) zegt vaker naar voetbalwedstrijden te gaan kijken als er kans is op relletjes.

Driekwart van de respondenten zegt werkelijk een hekel te hebben aan supporters van andere clubs, met name die van Ajax. Als redenen worden onder meer genoemd: "Joden" (6x), "ik haat ze", "omdat het Amsterdammers zijn".

5.4 Opgepakt

Ruim vier op de tien respondenten (44%) is wel eens door de politie opgepakt rond voetbalwedstrijden.

Er bestaat geen verband tussen leeftijd/maatschappelijke positie van de jongeren en het opgepakt zijn door de politie.

Tabel 20: redenen oppakken (n= 30)

	abs	%
vechten	25	83%
stenen gooien	10	33%
wapenbezit	8	27%
wapengebruik	4	13%
vernielingen	18	60%

Uit de tabel blijkt dat in de meeste gevallen men opgepakt is in verband met vechtpartijen of het plegen van vernielingen. Van de 29 respondenten die wel eens zijn opgepakt zijn er 11 waarbij dit meer dan drie keer is voorgekomen.

5.5 Attitude voetbalvandalisme

In de diepte-interviews is gevraagd naar hoe de respondenten tegen het voetbalvandalisme aankijken. Hieronder worden een aantal uitspraken van de geïnterviewde jongeren geciteerd.

Uit de diepte-interviews blijkt dat de meeste jongeren een echte vechtpartij niet uit de weg gaan, over vernielgedrag oordelen ze minder positief:

- "Slopen is vaak niet nodig, ik heb het zelf ook wel gedaan, heb eigenlijk geen nut. Ik heb liever dat twee ploegen tegen mekaar lopen te vechten, dan dat ze het half stadion slopen".
- "Als je verloren heb de trein slopen kijk dat vind ik onnodig. Kijk als ze nog zeg maar gaan vechten met die jongens, ja da's beter dan dat je de trein gaat slopen".

Veel jongens zeggen niet zelf met vechten te beginnen, maar als ze zien dat hun vrienden erbij betrokken zijn dan gaan ze helpen:

- "Je moet wel je vrienden helpen".

Een kleine aanleiding (een respondent noemt het gooien van een banaan) is vaak al genoeg om te beginnen met vechten of stenen gooien. Ook blijkt uit onderstaande uitspraken dat relgedrag een soort ritueel is dat er bijhoort:

- "Ja, kijk, ik doe enkel wat als er wat vooraf is gegaan, dan ga ik er ook op af natuurlijk, da's logisch. ... Er is altijd een reden om te vechten en als er geen reden is dan maakt iemand een reden. En kijk dan heb ik natuurlijk niet door waar het om gaat".
- "Als je daar met ze alle in het vak staat en iedereen loopt stenen te gooie en iedereen loopt terug te gooie, ja ga je ook gooie, ja toch?".
- "Als er wat gebeurt dan zie je niks meer, dan krijg je een waas voor je ogen".
- "Als ze jou te pakken krijgen schoppen ze je ook lam. Dus als ik de kans zou krijgen, waarom zou ik het dan niet doen?".

Een enkeling zoekt de aanleiding voor voetbalvandalisme wat verder van huis:

- "Voetbalvandalisme wordt gemaakt door mensen die niets met voetbal te maken hebben. Door de pers en mensen achter bureautjes. Dat zie je nu weer heel goed met die pas (bedoeld wordt de KNVB Voordeelkaart NH), nu zie je dat er dat er weer overal bommen gegooid worden bij clubs. Dat is om hun te uiten".

Ook het nuttigen van alcohol (vooral in de combinatie met softdrugs) speelt een rol:

- "Als ik lam ben en iemand zegt wat verkeerd tegen mij dan is het gauw gebeurd".
- "Ik ken jongens die zijn zo agressief (blowen + drinken), die zijn niet te stoppen".

Een aantal jongeren is van mening dat het voetbalvandalisme dit jaar duidelijk minder is dan het voorgaande seizoen. De media blazen gebeurtenissen, volgens een aantal respondenten, op:

- "Als er iets kleins gebeurt, dan staat het groot in de krant".
- "Af en toe wel een beetje overdreven, want als er wat gebeurd is, is het altijd Den Haag dit en Den Haag dat en nu is er zeker anderhalf jaar niks gebeurd".

De geïnterviewden geven ook duidelijk grenzen aan wat betreft voetbalvandalisme:

- "Gewoon mensen gaan slaan die er in feite niets aan kunnen doen, gewoon bewoners van die buurt dat vin ik niks".
- "Bommen en fragmentatie, scheermesjes daar ben ik echter zwaar op tegen, dat heb weinig met voetballen te maken".
- "Gewoon een eerlijke hakpartij da's leuk, maar tegenwoordig moet je oppassen, anders heb je een mes in je donder".
- "Ach kijk, ik doe er meestal niet aan mee. In het begin was het wel eens leuk, nu niet meer, toch niet bij je eigen club, wat er gebeurde met die bom, een echte supporter doet dat niet".
- "Het wordt steeds erger. Er moeten harde maatregelen getroffen worden om het tegen te houden".

Tenslotte worden nog vier relevante uitspraken weergegeven:

- "Als het een gezellige wedstrijd is (bedoeld wordt een risicovolle wedstrijd NH), dan heb ik altijd een mes bij me".
- "Je verpest je ploeg ermee, aan de andere kant, doe jezelf wel eens mee".
- "Gaat stukken beter. Kees heeft daar ook wat aan gedaan".
- "Voetbal zonder vandalisme is het mooiste wat je kan hebben".

6 SUPPORTERSPROJECT

6.1 Inleiding

In de diepte-interviews is gevraagd of de respondenten de supporterscoördinator kennen en wat ze vinden dat ze zouden moeten doen. Ook de mening van de respondenten omtrent het optreden van de spoorwepolitie (6.4) en coaching door oudere supporters (6.5) wordt weergegeven. Verder is gevraagd naar hun oordeel over het supportershome (6.6) en welke activiteiten ze graag georganiseerd zouden zien (6.7) en of ze wel eens aan specifieke projecten hebben deelgenomen (6.8).

6.2 Bekendheid supporterscoördinator

Ten behoeve van het project "Voetbalvandalisme-Jeugdwelzijn" is een supporterscoördinator aangesteld en een coachingscoördinator. Aangezien de coachingscoördinator ten tijde van het houden van de interviews nog niet was aangesteld is alleen gevraagd naar de bekendheid en de mogelijke taken van de supporterscoördinator.

In de diepte-interviews (gehouden onder 35 supporters) is gevraagd of de respondenten deze coördinator kennen. Hieruit blijkt dat bijna alle jongens (33) de coördinator kennen. Velen hebben wel eens een praatje met hem gemaakt, vooral over voetbal. Anderen hebben hem alleen een paar keer gezien. De meeste geïnterviewde jongeren laten zich positief uit over de supporterscoördinator:

- "Hij doet heel veel",
- "wel iemand die wat voor je wil doen"
- "hij doet z'n best, maar kan niet in z'n eentje iedereen van het hek aftrekken".

En ook:

- "Hij is wel tof, hij regelt dingen, toen ik opgepakt was, hij regelt, hij komt kijken hoe het gaat, naar huis gebeld, je ouders, kijk dat is behoorlijk tof".
- "Hij regelt wat bij uitwedstijden, dat je kan eten en drinken bijvoorbeeld".
- "Hij ken dingen voor mekaar krijgen, die wij nooit voor mekaar zouden krijgen".
- "Ja, hij maakt zich af en toe te druk, hij denkt altijd veel te regelen, maar ja dat is juist de moeilijkheid hè, voor zoveel jongens, je moet ze in de hand houden en dat lukt vaak niet in je eentje, maar hij blijft proberen, ik vin dat hij vaak goed z'n best doet".
- "als het op vechten aankomt probeert ie het te sussen".

Iemand stelt:

- "hij houdt z'n eige een beetje achteraf. Dat is wel begrijpelijk. Als je een paar van die beulen op je af ziet komen".

6.3 Mogelijke taken/activiteiten supporterscoördinatoren

Volgens de respondenten zijn mogelijke taken/activiteiten van de aangestelde coördinator:

- Informatie verschaffen: bijvoorbeeld over hoe laat de trein gaat/kaartjesverkoop.
- Het regelen van allerlei zaken: bijvoorbeeld eten en drinken in de trein, het supportershome en kaartjes voor uitwedstrijden.
- Bemiddelen bij problemen: als er zich tijdens de reis (in de trein) of tijdens de wedstrijden problemen voordoen kan de supporterscoördinator proberen bemiddelend op te treden.
- Preventief ingrijpen: de supporterscoördinator kan proberen de jongens in toom te houden.
- Vervullen van een brugfunctie: tussen enerzijds de supporters en anderzijds onder andere (het bestuur van) FC Den Haag, de politie en de spoorwepolitie.
- Hulp verlenen: aan jongens die problemen hebben op school/thuis of op het werk, met alcohol/drugs of met het vinden van werk/een woning.

Een aantal supporters verwacht dat de supporterscoördinator van alles voor hen regelt, sommigen beschouwen hem als een soort loopjongen:

- "Hij moet een hoop organiseren, als wij iets willen of hij dat voor mekaar krijgt".
- "Als er een gearresteerd is, dat ie effe gaat kijken, wat er loos is, en dat soort dingen als er problemen zijn ontstaan dat ie dat effe regelt".

De meeste supporters zijn van mening dat hij zich vooral met zaken rond het voetbal moet bezighouden en niet zozeer met hulpverlening:

- "Het moet niet maatschappelijk worden, het moet rond het voetbal blijven".

Anderen stellen daar tegenover:

- "een goede raad is nooit weg"
- "Het moet een vertrouwens iemand zijn, iemand met wie je onder vier ogen over problemen kunt spreken".

Enkel en hebben een anderssoortige rol voor hem in gedachten:

- "Hij moet zorgen dat FC Den Haag weer in de eredivisie terugkomt".
- "Hij moet geld inzamelen voor betere spelers".

6.4 Optreden spoorwepolitie

Eén van de onderdelen van het experiment is de begeleiding van de spoorwepolitie door een vaste groep agenten. Gevraagd is wat de jongeren van het optreden van de spoorwepolitie vinden. De meeste jongeren aan wie gevraagd is hierover een oordeel te geven reageren positief (namelijk 24). Vier jongeren vinden het optreden waardeloos, twee wisselend en in vijf interviews is dit onderwerp niet ter sprake gekomen.

Meerdere jongens spreken hun waardering uit voor het feit dat iemand van de vaste kern van de spoorwepolitie op een clubavond voor supporters van FC Den Haag is gekomen.

Hieronder wordt de mening van een aantal jongeren weergegeven ten opzichte van het optreden van de spoorwegpolitie:

- "Tegenwoordig gaat wel heel goed. Ze spelen heel goed op je in, ze zijn met een vast team".
- "Daar heb je een speciale band mee. Die zitten ook gezellig te praten enzo".
- "Vooral die lange, die op Gerard Joling lijkt, dat zijn aardige gasten".

De respondenten vinden het vooral belangrijk dat ze zonder problemen kunnen blowen in de trein:

- "Ik vin dat ze het wel goed doen. Ze laten je gewoon met rust, je kan gewoon roken, blowen en er zijn blikkies".

De spoorwegpolitie wordt ook duidelijk serieus genomen:

- "Nou kijk ze zeggen ook nou jongens doe normaal en dit en dat en dan doen ze het ook. Want als er iemand anders zou staan, dan zouden ze het echt niet doen".

Naast het vaste team reizen er echter ook wisselende spoorwegpolitie agenten mee:

- "Nou er zijn toffe bij, die komen gewoon met je praten en er zijn er ook een hoop die moeilijk doen over rare dingen".
- "Kijk heb je steeds dezelfde maak het niet uit, maar je heb een hoop verschillende en danne wordt het gerust effe anders, want als ze één stickie aan het roken zijn, de een vind het wel goed en de ander vind het niet goed, dat kan niet, of allemaal wel of allemaal niet".

Maar ook:

- "Het zijn gewoon kankerlijers, ik weet niet weet je, als je gepakt wordt ofzo, doen ze wel een beetje hard hè".
- "Weet je, hun hebben een grote mond, omdat hun nou toevallig dat zijn, omdat het uniforms zijn, dat vin ik dan hè, dat is mijn mening".

Het optreden van de spoorwegpolitie is volgens de meeste jongens vrij succesvol:

- "Het blijft meestal wel rustig".

6.5 Coaching door oudere supporters

In die interviews waar met de supporters gesproken is over begeleiding door oudere supporters, reageerden de supporters vrij positief.

Ook op dit moment is er een groep supporters (onder andere de bestuursleden van de supportersvereniging) die een belangrijke rol speelt bij het in banen leiden van supportersgedrag:

- "Er zijn jongens die zeg maar een beetje verantwoordelijkheid nemen dat er geen rotzooi gebeurt, ja die jongens zijn er wel".
- "Vroeger was het gelijk slaan, nu is het eerst praten (onderling NH)".
- "Dat doen wij, de ouderen. Ik word door die jongens van mijn buurt gezien als een soort vader. Dus ik hou de jongens van mijn buurt in de gaten en er zijn jongens van andere wijken die dat doen".

Duidelijk wordt gesteld dat supportersbegeleiding alleen zin heeft als het door vooraanstaande supporters gebeurt:

- "als de belangrijkste jongens het doen dan werkt het".
- "Het moeten wel supporters zijn, waar de anderen naar opkijken".

Supportersbegeleiding door buurthuiswerkers wordt niet wenselijk geacht:

- "dat zijn van de studententypes, dat kan niet",
- "niet te geleerd aanspreken".

Indien de begeleiding geschiedt door in aanzien staande supporters, denken de geïnterviewden wel dat er geluisterd wordt:

- : "Ze moeten in hetzelfde milieu opgevoed zijn, dan luister je sneller".

6.6 Het supportershome

Voor het, nog te voltooien, supportershome bestaat veel belangstelling:

26 van de 35 (74%) geïnterviewden zegt zeker het home (regelmatig) te gaan bezoeken. De respondenten zijn van mening dat het home zeker voor- en na de wedstrijden, maar ook door de week ('s avonds) open moet zijn. Op zaterdagavond gaan ze de stad in, dus dan hoeft het home ook niet open te zijn.

Vrijdagavond echter wel, want dan is er in de stad niet zoveel te doen.

Volgens de geïnterviewden moet in het home zeker een biljart, een pooltafel, een tafelvoetbalspel en een tafeltennisspel aanwezig zijn. Verder moet je kunnen dart spelen en kaarten. Meerdere jongens pleiten voor een soort informatiebord waar de nieuwtjes van de club op beschreven staan.

Opvallend is de honger naar informatie over F.C. Den Haag bij de jongens en daarbij gaat het bijvoorbeeld om informatie over geblesseerde spelers en nieuwe spelers-aankopen.

Een aantal jongeren vindt verder dat het geoorloofd moet zijn om in de home te blowen.

Ze hopen dat ook sommige spelers het supporters home wel eens met een bezoek zullen vereren. Het spelers verplichten om naar het home te gaan achten ze zeker niet wenselijk.

De geïnterviewden suggereren om in het home avonden met spelers en/-of het bestuur van F.C. Den Haag en vergaderingen met de supportersvereniging Midden-Noord te houden.

Ook oppert een supporter om in het home een voetbal-quiz te organiseren over F.C. Den Haag.

6.7 Gewenste activiteiten

Aan de respondenten is gevraagd of ze zouden willen dat er bepaalde activiteiten georganiseerd zouden worden en of ze dan mee zouden doen. Opvallend is dat de jongens weinig concrete ideeën hebben over te organiseren activiteiten. Uit de gesprekken blijkt dat de buurt- en jongerencentra veel activiteiten organiseren, waar ook de respondenten aan meedoen. Ongeveer de helft (17) van de jongens bij wie een diepte-interview is afgenomen zeggen graag meer contacten met spelers te willen hebben, bijvoorbeeld door middel van het organiseren van spelersavonden ten behoeve van de supporters. Enkele supporters zouden graag de spelers enige speladviezen willen geven. Meerdere supporters gaan wel eens naar de trainingen kijken.

Een aantal jongeren zou graag aan een zaalvoetbaltoernooi deelnemen.

Vijftien jongeren zouden voor aanvang van de officiële wedstrijd een voorwedstrijd willen houden tegen supporters van enkele andere sides (F.C. Utrecht + Feijenoord). Vooral met de Bunnik-side van F.C. Utrecht hebben meerdere jongens vaker contact. Ze gaan met F.C. Utrecht naar spannende wedstrijden bijvoorbeeld tegen Ajax. Het organiseren van activiteiten met Ajax-supporters zien de geïnterviewden duidelijk niet zitten. Eén respondent zou graag willen dat er een majorette-korps zou optreden voor aanvang van de wedstrijd.

6.8 Deelname jeugdwelzijnsprojecten

In Den Haag is een aantal projecten opgezet, bijvoorbeeld in het kader van bijscholing, het opdoen van werkervaring en op het gebied van alcohol en drugs, waar in principe ook supporters van Midden-Noord voor in aanmerking zouden kunnen komen. Gevraagd is of de respondenten deze voorzieningen kennen en of ze er aan deelgenomen hebben.

De voorzieningen/projecten op het gebied van bijscholing of werkervaring, zoals video-studio Don Bosco (2x), de Nieuwe Aanpak (2x) en de Bol (0x), zijn slechts bij een enkeling bekend.

Vijf jongeren hebben deelgenomen aan een project op het gebied van alcohol en drugs. Twee waren daartoe verplicht door een rechter en drie jongeren hebben een voorlichtingsproject op school gevolgd.

Eenderde van de jongeren heeft wel eens van het survival-project gehoord en twee respondenten hebben er aan deelgenomen. Deze tochten werden onder andere georganiseerd door een jongerencentrum in het Laakkwartier. De jongeren die aan een "overlevingstocht" deelgenomen hebben vonden het heel leerzaam.

7 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

In dit verslag staan de bevindingen weergegeven van het doelgroeponderzoek dat in Den Haag onder 70 supporters van Midden-Noord heeft plaatsgevonden in het kader van het experiment "Voetbalvandalisme-Jeugdwelzijn".

De belangrijkste conclusies worden gerangschikt onder de volgende aspecten:

- Achtergrondkenmerken supporters
- Vrijetijdsbesteding
- Wedstrijdbezoek
- Voetbalvandalisme en andere vormen van delinquent gedrag
- Aanknopingspunten project.

Achtergrondkenmerken supporters

- Ruim de helft van de geënquêteerde jongeren (54%) zijn tussen de 17 en de 22 jaar en wonen bij hun ouders thuis.
- Verreweg de meeste jongeren wonen in Den Haag (88%), waarbij Laakkwartier, Schilderswijk, Spoorwijk en Transvaal het meest genoemd worden.
- De grootste groep respondenten (37%) is werkzaam, in met name beroepen waarvoor een LBO-opleiding vereist is. Opvallend is het hoge percentage werkloze jongeren (34%): dit ligt ver boven het landelijk gemiddelde. De resterende groep (29%) zit nog op school. Ongeacht hun maatschappelijke positie zegt minder dan een derde van de jongeren het op school naar hun zin te hebben (gehad). Driekwart van de jongeren hadden/hebben bepaalde problemen op school, met name door conflicten met medeleerlingen en leerkrachten. Opvallend is dat geen van de werkende respondenten het niet naar zijn zin heeft op zijn werk. Van de 24 werkloze jongeren zijn 19 jongeren langer dan één jaar werkloos. Ongeacht hun maatschappelijke positie vindt iets meer dan de helft van de respondenten het erg om langere tijd werkloos te zijn.

Vrijetijdsbesteding

- De respondenten besteden een groot deel van hun vrije tijd buitenshuis: met name het bezoeken van een buurt- of jongerencentrum, kaarten en het op straat slenteren zijn populair. Binnenshuis is televisie kijken een zeer geliefde bezigheid. Er wordt erg weinig gelezen onder de doelgroep, uitgezonderd de voetbalbladen.
- Een groot deel (74%) van de jongeren sport zelf (met name voetbal): meer dan de helft van de jongeren (52%) doet dit zelfs een paar keer per week.

- Een groot deel van de respondenten (70%) gaat regelmatig naar een buurthuis of jongerencentrum. Praten en drinken blijken de voornaamste bezigheden te zijn, gevolgd door blowen en biljarten. Door de buurtcentra worden regelmatig activiteiten voor hun bezoekers georganiseerd (onder andere survival-tochten).
- Ruim tweederde van de respondenten komt regelmatig in koffieshops, waarvan er 21 dagelijks gaan. Bijna de helft van de respondenten (43%) bezoekt regelmatig een bepaald stamcafé. Niet opzienbarend is het geconstateerde verband tussen het regelmatig bezoeken van een café en het nuttigen van alcohol en het regelmatig bezoeken van een koffieshop en het regelmatig roken van hasj/marihuana.
- Het gebruik van hasj/marihuana scoort hoog: 38% van de geënquêteerden gebruikt dagelijks. Eenvijfde deel van de jongens nuttigt dagelijks alcohol. Acht jongeren gebruiken minstens één keer per week cocaïne. Een duidelijke meerderheid van de jongeren (63%) blowt wel eens of vrij vaak tijdens het kijken of onderweg naar een wedstrijd. Het gebruik van alcohol, voor een voetbalwedstrijd ligt iets lager: 59% drinkt wel eens of vrij vaak. Vooral bij de jongere supporters is het roken van hasj/marihuana erg populair. Eén respondent stelt dan ook "Bij ons wordt je meestal al stoned van de geur".
- De meeste jongeren zeggen makkelijk vrienden te maken, zowel met jongens als met meisjes en dat dit veelal langdurige vriendschappen zijn. Een groot deel van de respondenten (63%) heeft een vriendin, de meeste al langer dan één jaar.

Wedstrijdbezoek

- Verreweg het grootste deel van de jongens (81%) gaat elke week naar voetbalwedstrijden kijken. Driekwart van de geënquêteerde jongeren bezoekt al langer dan vier jaar de wedstrijden van FC Den Haag.
- Bij thuiswedstrijden van FC Den Haag staat 91% van de respondenten op het side-vak; 77% rekent zichzelf tot de supportersgroep Midden-Noord.
- De meeste jongeren reizen, alleen dan wel met vrienden, met de supporterstrein naar uitwedstrijden. Zowel bij uit- als bij thuiswedstrijden ontmoeten jongeren eerst hun vrienden, alvorens naar een wedstrijd te gaan.

Voetbalvandalisme en andere vormen van delinquent gedrag

- De meerderheid (61%) rekent zichzelf tot de harde kern. Hiervan behoort 65% tot de leeftijdsgroep 17-21 jaar. Er bestaat geen samenhang tussen "type" sider en opleidingsniveau. Opvallend is dat er relatief minder werklozen tot de "harde kern" behoren (43%), dan schoolgaande (61%) en werkende (70%) jongeren. Verder blowen "harde kerkers" vaker bij voetbalwedstrijden dan de andere siders. Ook vechten "harde kerkers" vaker met supporters van de tegenpartij en worden vaker door de politie opgepakt dan de andere siders. Bovendien zijn ze vaker betrokken bij vechtpartijen buiten het voetbal om.
- De meeste respondenten hebben zich wel eens schuldig gemaakt aan het plegen van vernielingen, het stelen van een fiets of het meedoen aan een vechtpartij. Zwaardere vormen van delinquent gedrag, zoals het steken met een mes, blijken onder de respondenten veel minder vaak voor te komen. Toch heeft 23% van de jongeren wel eens een wapen gebruikt in verband met het voetballen. Het meest genoemde wapen dat bij vechtpartijen gebruikt wordt, is een mes.
- Ruim eenderde van de respondenten vindt de relletjes rond voetbalwedstrijden leuk en spannend. Een klein deel (9%) van de geïnterviewden vindt relletjes rond wedstrijden vervelend.
- Driekwart van de respondenten zegt werkelijk een hekel te hebben aan supporters van andere clubs, met name die van Ajax. Met FC Utrecht worden redelijk goede banden onderhouden.
- Een groot aantal respondenten (44%) is wel eens door de politie opgepakt rond voetbalwedstrijden, hoofdzakelijk in verband met vechtpartijen of het plegen van vernielingen.
- Uit de diepte-interviews is gebleken dat de meeste respondenten een echte vechtpartij alles behalve uit de weg gaan, over vernielgedrag oordelen ze minder positief. Veel jongens zeggen niet met vechten te beginnen, maar als ze zien dat een vriend bij een vechtpartij betrokken is gaan ze helpen. Het nuttigen van alcohol (vooral in combinatie met softdrugs) speelt hierbij een rol. Meerdere respondenten zijn van mening dat het voetbalvandalisme dit seizoen minder is dan het vorig seizoen.
- De meeste jongens zijn van mening, dat er geen mensen van buitenaf in de vechtpartijen moeten worden betrokken en ook het gebruik van allerlei wapens wijzen de meesten af.

Supportersproject

- Bijna alle respondenten kennen de, ten behoeve van het project "Voetbalvandalisme-Jeugdwezijn", aangestelde supporterscoördinator. De meeste respondenten oordelen positief over deze supporterscoördinator.
- Als mogelijke taken voor de supporterscoördinator worden genoemd: informatie verstrekken, bemiddelen bij problemen, preventief ingrijpen, vervullen van een brugfunctie en het regelen van allerlei zaken. In mindere mate wordt als mogelijke taak het verlenen van hulp genoemd.

Uit de interviews komt duidelijk naar voren dat voor het coachingsproject geprobeerd dient te worden in aanzien staande supporters te werven.

Supporters willen dat er in het supportershome, naast het gezellig samen zijn, ook informatie-avonden gehouden worden.

Uit de interviews komt duidelijk naar voren dat onder de supporters "een breed draagvlak" bestaat voor eerlijke gevechten met supporters van de tegenpartij; voor wapengebruik, vechten tegen onschuldige supporters en vernielgedrag bestaat minder waardering. In het project zou je jongens duidelijk moeten proberen te maken dat ook de zogenaamd "eerlijke gevechten" een groot risico in zich dragen om uit de hand te lopen. Zeker als ook in ogenschouw genomen wordt dat 23% van de jongeren rond wedstrijden wel eens wapens heeft gebruikt.